

УДК 338.46:688.518

Завадовський Т.Б.

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ МЕРЕЖІ ЗАКЛАДІВ РОЗМІЩЕННЯ МІСТА ЛЬВОВА

Висвітлено історію розвитку закладів розміщення міста Львова, з використанням літератури тогочасного періоду. Розглянуто історію формування готелів за типами. Зроблено аналіз сучасного стану готелів та їх подальший розвиток.

Ключові слова: готель, пансіон, категорії готелів, місто Львів.

Отражена история развития заведений размещения города Львова, с использованием литературы тогдашнего периода. Рассмотрена история формирования отелей по типам. Сделан анализ современного состояния отелей и их дальнейшее развитие.

Ключевые слова: гостиница, пансион, категории отелей, город Львов.

The history of development of accommodation facilities in L'viv is enlightened with the use of the literature of that time. The history of formation of hotels by types is described. The present conditions of the hotels and their further development are analyzed.

Key words: hotel, boarding house, hotel category, city of L'viv.

Постановка проблеми. Готельне господарство є головним фактором і основною складовою туристичної інфраструктури, що відіграє провідну роль у презентації вітчизняного туристичного продукту на світовому ринку туристичних послуг. Ця сфера в комплексі туристичних послуг світового господарства розвивається швидкими темпами і в перспективі, згідно прогнозів відомих профільних організацій, може стати найбільш важливим сектором туристичної діяльності. [1, ст.5] У статі аналізуються кількісні показники, просторове розташування, типи готелів та заклади розміщення Львова у чотирьох часових відрізках, коли місто перебувало під різними державами, а саме: Австро-Угорська імперія (1772-1918 рр.), Польська республіка(1919-1939 рр.), СРСР (1941-1991) та Україна (з 1991).

Виклад основного матеріалу. Перші готелі європейського класу на території Львова виникають у XVIII – XIX ст., у період економічного та

політичного розвитку Королівства Галичини та Лодомерії, столицею якого був якраз Львів. Особливості географічного положення міста, що розташоване на перехресті торгових шляхів, значний економічний потенціал, культурні та релігійні зв'язки з країнами Західної Європи, Балтики та Російською імперією, зумовлює розбудову міста, появи спеціалізованих закладів розміщення.

У перших путівниках подається незначний обсяг інформації про заклади розміщення. Публікація «Wilda przewodnik po Lwowie z zarysem historii miasta» (1868 р.) подає назви тільки 8 заїжджих дворів (готелів) серед них: «Жорж», «Європейський», «Лінга», «Англійський», «Варшавський», «Краківський», «Заїзд Подільський» та «Кухна». А вже в «Przewodnik po Lwowie. - Wyd. 2 z planem miasta Lwowa» (1875 р.), вказано, що у місті Львові функціонувало «для публічної зручності 57 готелів та менших заїжджих дворів»[5, ст.80].

Так в путівнику «Ilustrowany przewodnik po Lwowie i Powszechnej Wystawie Krajowej» (1894 р.) подаються дані про готелі. Публікується значно ширша інформація зокрема, зазначено, що відвідувачі закладів розміщення можуть надати перевагу готелям, що поділяються на першорядні та другорядні. Таким чином в кінці ХІХ ст. простежується перша спроба здійснити класифікацію готелів, для задоволення різних потреб відвідувачів. До першої групи готелів відносили такі: «Жорж», «Гранд», «Імперіаль», «Метрополь», «Вікторія», «Європейський», «Французький» та «Центральний». В цих готелях платили виключно за сам номер в залежності від розташування та комфорту (від 1 до 5 гульденів), електроенергія і послуги зазвичай оплачувались окремо.

У другорядних готелях ціни були значно нижчі, серед таких готелів зазначимо «Англійський», «Варшавський», «Краківський» та «Швейцарський».

Серед закладів розміщення, в цей час подібно до світової практики широко використовувався приватний сектор. За більш тривалого перебування можна було винайняти помешкання приватного сектору, за значно менші кошти. Мебльовані кімнати, як правило, без постелі, коштували 12 гульденів в місяць, у немебльовані кімнати, меблі доставляли із спеціальних складів потрібного вигляду та стану за місячну вартість від 3 гульденів.

Інший путівник по Львову «Ilustrowany informator miasta Lwowa: ze spisem miejscowości województwa lwowskiego» (1939 р.) подає дещо іншу інформацію про заклади розміщення. У путівнику заклади розміщення вже поділяються вже на чотири категорії першорядні–люкс, першорядні, другорядні та пансіони. Необхідно зазначити, що всі готелі категорії першорядні–люкс та першорядні знаходились у самому центрі міста. А другорядні та пансіони розташовувались дещо далше центральної частини Львова. У цьому путівнику зазначений важливий елемент комфорту – наявність у кожному готелі чи пансіоні свого власного номера телефону, що значно підвищує готельний сервіс. Отже, до категорії –

першорядні-люкс відносили тільки чотири готелі: «Брістоль», «Жорж», «Європейський» та «Варшавський». З яких «Варшавський» ще у 1894 р. був другорядний, про «Брістоль» взагалі не йшла мова, а «Жорж» та «Європейський» підтвердили свою першість. До першорядних зарахували чотири готелі: «Гранд», «Імперіаль», «Народна Гостиниця» та «Нью-Йорк». В цій категорії ситуація дещо інша, «Гранд» та «Імперіаль» залишилися на своєму рівні, а про два наступні готелі знову нічого у попередньому виданні.

В кінці другого періоду в у 1939 р. значно збільшилося другорядних готелів у місті Львові і налічувалося їх п'ятнадцять одиниць. З них тільки «Англійський» залишився у своїй категорії, відповідно готелі «Вікторія» та «Метро паль» понизили свій рейтинг, усі інші дванадцять готелів – «Асторія», «Сіті-Депенденс», «Контіненталь-Грубер», «Едісон», «Палас», «Патрія», «Подільський», «Реньон», «Наський», «Савой», «Сплендіт», «Венецький» згадуються вперше у цьому виданні. Пансіонів як тип закладів розміщення у 1939 р. було усього два – «Каштелянка» та «Затишшя».

Про ціни, а також рівень комфорту нічого не вказується за виключенням двох готелів найвищої категорії. В рекламах, яка подана у цьому збірнику, сказано що готель «Варшавський» пропонує найкращий сервіс за помірну ціну, а «Європейський» – повноцінний комфорт.

Таким чином можна констатувати, що значного поширення у Львові на початку ХХ ст. набули пансіони – мебльовані кімнати квартирного типу, західноєвропейського зразка, розраховані на тривале перебування гостей. (рис.1) Пансіони були меншими за розмірами щодо готелів, розраховувались на відпочинок сімейного типу де передбачалося приміщення окремо для відпочинку, а вітальня (салон) та кімната для прийому їжі були спільними. Пансіони на початку ХХ ст. передбачали в перспективі зародження на землях Сх. Галичини, такого типу готельних підприємств, як готелі-апартаменти.

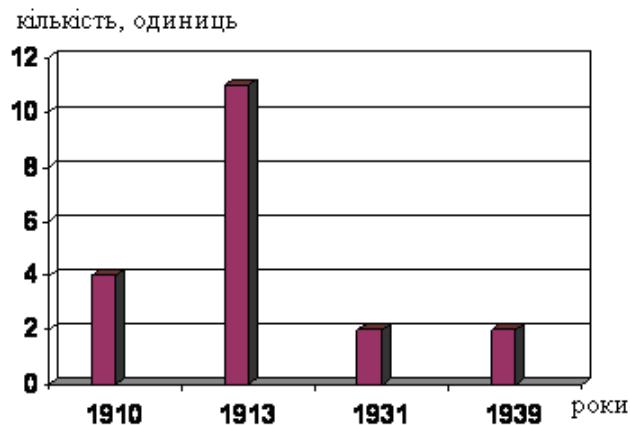

Рис.1. Зміна кількості пансіонів у місті Львові (1910-1939 рр.)

Мережа готельних закладів у Львові інтенсивно збільшується лише в кінці ХІХ ст. Цьому сприяло економічне зростання, розвиток транспортної

інфраструктури – відкриття першої залізниці 1861 р., введення в експлуатацію електричного трамваю та електрифікація міста 1894 р., піднесення просвітництва в Галичині, широкі зв'язки з європейськими державами через Австро-Угорську імперію. Важлива деталь в організації сфери гостинності пов'язувалась з високою якістю обслуговування, що відповідала світовим стандартам. У XIX ст. помітним є поділ закладів на категорії щодо рівня і ціни послуг, окрім розкішних готелів розвивалась мережа закладів гостинності зорієнтована на осіб різного матеріального достатку.

Суттєво постраждала економіка Західної України під час Другої світової війни. Великих руйнувань Львів не зазнав, але зупинилась промисловість, транспорт, торгівля. Спостерігалось значне зменшення кількості приїжджих у місто Львів. Це спричинило сповільнення і в показниках розвитку готельної справи.

План розвитку народного господарства СРСР у 1946 – 1950 рр. містив основні напрями відновлення економіки, промисловості, сільського господарства, культурного будівництва. В планах першої повоєнної п'ятирічки певне місце відводилось і завданням організації туристсько-екскурсійної роботи.

Радянський путівник 1979 р. «Львів Туристський інформатор», подає окремі дані про дев'ять готелів міста Львова. Більшість з них знаходилася в тих самих будівлях, що і до Другої світової війни. Як такої категоризації самих готелів не було і вони поділялися на готелі – для закордонних гостей та партійної еліти, «Інтуристи» та готелі для робочого класу. У Львові готель «Інтурист» знаходився у колишньому готелі «Жорж».

Таблиця 1. Кількість готелів у місті Львові (1992-2010 рр.)

роки	1992	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
кількість готелів	11	18	21	24	22	23	27	29	34	36	40	43

З початком нового періоду із 1991 р. в історії міста, готельна справа починає з року в рік збільшуватись кількість готелів, за рахунок будівництва нових. Покращується умови комфорту перебування, а також покращується фінансово-економічні показники їх роботи. Так, якщо у 1992 р. у Львові було усього 11 готелів, тоді у 2002 р. їх кількість збільшилась до 24, у 2010 р. – 43 закладів (табл. 1) [7].

Станом на грудень 2010 р. у Львові налічується 8 чотиризіркових, 13 тризіркових, 3 двохизіркових та 19 готелів, що сертифіковані на безпеку проживання (табл. 2) [7]. До Чемпіонату Європи з футболу 2012 р. їх кількість збільшиться. У місті також діє 11 хостелів.

Сьогодні у Львові відсутні 5-ти зіркові готелі, проте ведеться реконструкція та модернізація вже існуючих готелів, з метою їхньої

сертифікації у 5-ти зіркові. До початку Чемпіонату Європи з футболу передбачено відкриття дванадцяти нових готелів. На 5 зірок сьогодні претендують «Цитадель Інн», «Леополіс», «Гранд-Готель», «Дністер», «Асторія», «Жорж», та шість готелів, що будуються. Перші три вищезазначені готелі наразі сертифіковані лише на безпеку проживання хоча відносяться до так званих готелів вищого класу.

Таблиця 2. Кількість та категорії готелів міста Львова на 1.09.2010 р.

категорія	4*	3*	2*	ГСБП
кількість готелів	8	13	3	19

*Готель сертифікований на безпеку проживання

Висновки. Аналіз розвитку закладів розміщення міста Львова у різні часові періоди, дає змогу оцінити вплив історичних передумов і подій на кількісні і якісні показники готельної інфраструктури міста. Статистика сучасного періоду свідчить про потребу будівництва готелів різної категорії для забезпечення потреб гостей міста. На останні кілька років припадає активне будівництво нових готелів та відкриття інших закладів розміщення (хостели) у місті Львові, пов'язане з проведенням Чемпіонату Європи з футболу. Проте, навіть, після чемпіонату дефіцит готельних місць збережеться. Це пов'язано з активним розвитком туризму у місті.

1. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Готельний бізнес: теорія та практика. Навч. посібник К.: «Центр учбової літератури» 2009
2. Ilustrowany informator miasta Lwowa : ze spisem miejscowości województwa lwowskiego: na rok 1939, Lwów
3. Ilustrowany przewodnik po Lwowie i Powszechnej Wystawie Krajowej, Lwów – 1894
4. Kunasiewicz S. Wilda przewodnik po Lwowie z zarysem historii miasta. Lwów 1868
5. Schneider A. Przewodnik po Lwowie. - Wyd. 2 z planem miasta Lwowa, Lwów – 1875
6. <http://lviv-online.com/ua/zhytlo/hotels/hoteli-lvova/>
7. <http://stat.lviv.ua/>